

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Domicelė Kirilova-Kurlavičienė **RG-50.473*0126**

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Labą dieną.

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Labą dieną.

Alicija Žukauskaitė: Gal galėtumėte prisistatyti, koks jūsų vardas, pavardė?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Mano Domicelė vardas. Dabar aš Kirilova parašyta. O mane ir Kirilova, ir Kurlavičiene vadina. Prie Lietuvos jie buvo Kurlavičiai, mano vyras. Paskui, kai atidavė Vilnių, jis nuvažiavo (į Vilnių?), jis krikštytas tenai, ir jų pavardė buvo Kirilovas, o vaikai mano pakrikštyti buvo Kurlavičiai, nes juos prie Lietuvos taip vadino, nes jie ne lietuviai buvo. Jų tėvas buvo atvažiavęs į Lietuvą, ir jis plytas dirbo (gamino), tai jo buvo pavardė tokia. Kada jis mirė, vaikai buvo nedideli. Paskui jiems reikėjo pasų prie Lietuvos, tai kai motina buvo viena, tai pasakė, jei ji pakeis pavardę, tai ji gaus lietuvišką pilietybę, jai nereikės mokėti baudos. O jei ne, tai jai reikės baudą mokėti už tuos pasus.

Alicija Žukauskaitė: Žodžiu, taip pasiliko ta dviguba pavardė. O, sakykit, ponია, kiek jums metų, kurių metų esate gimimo?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Man kiek metų? Aš gimusi 1916 metais.

Alicija Žukauskaitė: Ar prieš karą jūs gyvenote Butrimonyse?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Buvau Butrimonyse visą laiką, gyvenau visą laiką, nuo mažiukės.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ponია, ar Butrimonyse gyveno daug žydų?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Visas miestelis buvo žydų, tik va šitas namas nebuvo žydų, va šita vieta. Jau nuo šito namo nebuvo daugiau žydiškų namų. O čia jau gyveno žydėliai, čia buvo malūnas va prie kelio, kur upelis. O čia buvo jau katalikų namas. O iki čia buvo žydų, visas miestelis buvo žydų.

Alicija Žukauskaitė: O ar galėdavote su žydais žydiškai susišnekėti?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Ar aš? Aš labai mokėjau žydiškai, gerai mokėjau, dėl to kad iš mažens čia augus. Mes gi sugyvenom su žydėliais, ir aš, kai maža buvau, aš tarnavau pas žydėlius, dirbau. Paskui aš išvažiavau į Kauną. Kaune tarnavau pas lietuvius, pas katalikus.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, prašau, ar jūs matėt, kas atsitiko su žydais, kai prasidėjo karas?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Nu, kas atsitiko? Kas čia galėjo žinot... Karas prasidėjo, vokiečiai atėjo išnaikint žydus. Čia buvo miestelio viršininkas, tai jis žinojo. O kas čia žinojo, kad čia taip bus? Kad išnaikins. Na, ir kokie čia metai tada buvo? Sušaukė jis iš tų kaimų, kur priklausė Butrimonims, davė šaukimus žmonėms, kad ateitų į miestelį su kastuvais ir atsineštų maisto. Nu, ir jų priėjo, kai seniūnas pranešė. Aš pati ir kitos mergaitės, mes vaikščiojom po miestelį, tai girdėjom, kaip sušaukė. Sako, ar jūs žinot, ko jūs čia atėjot? Sustatė tokią eilę tų žmonių ir sako, ar jūs žinot, ko jūs čia atėjot, ko jūs sušaukti. Šitie žmonės sako, gavom pranešimą seniūno, kad sueitume, tai mes suėjom. Jūs atėjot, sako, kasti žydams duobės. Ar sutinkat? Tai žmonės tyli, nieko nesako. Sako, jeigu jūs nekasit duobės žydams, tai jums kas duobę. Va taip va. Tai taip išeina, kad pasakė, ko jie čia atėjo. Tai pradėjo... Paskutinius žydėlius čia užkasė, o taip tai vis vežė į Alytų. Būdavo, pastotes (vežimus su arkliais) užsako, nu, ir ima žmones, katruos norėjo. Katruos paėmė, tai išvežė į Alytų. O paskutinius va čia šaudė. Taip kaip kareivius surikiavę varė šita gatve ten į duobę, kur dabar tie kapai yra. O kitus, paskutinius, kiek dar liko, tai irgi išvežė į Alytų.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar jūs matėt, kaip varė šita gatve?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kaip nematysi? Šitam name aš negyvenau, bet mes buvome laisvi. Mano mama gyveno ne savo bute, bet prie gatvės. Tai taip mačiau, kaip dabar jus matau, kai varė. Rankos vienos su kitomis buvo ar surištos, ar sukabintos, ir varė tokius jaunus vyrus. Jie čia augo, čia gyveno.

Alicija Žukauskaitė: O jūs pažinojote ką nors iš tų, kuriuos varė? Ar buvo pažystamų?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Buvo atsiųsti tokie, kaip mes vadinom, smaugikai, tokie savanoriai, tai vietinių čia tada aš nemačiau. Čia buvo tokie svetimi. Jojo ant arklių, ėjo, bet nevietiniai. Čia iš mūsų miestelio nėjo kažkaip.

Alicija Žukauskaitė: O tie, kurie buvo ant arklių, ar jie buvo lietuviai, ar jie buvo vokiečiai, kas jie tokie buvo?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Čia panašu, kad buvo lietuviai. Vokiečiai irgi buvo. Prie tų duobių tai ten aš nėjau, o čia keliu vokiečiai gal ir važiavo. Šitie, kurie varė, ėjo pėsti buvo, kaip mes vadinom, tokie savanoriai smaugikai. Ten prie duobių šaudė.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs girdėjot, kaip šaudė?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Dieve, nu, kaip negirdėsi, kad gi čia netoli buvo. Tas riksmas, tas verksmas buvo girdėt, tas balsas, taip sakant. Gi čia netoli, viskas buvo girdėt.

Alicija Žukauskaitė: Jūs girdėjote tuos šūvius. Kokie tai buvo šūviai, automatiniai ar pavieniai?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Nu, šautuvai turbūt, nu, aš ten (nebuvo)... Buvo tokių su tokiais nervais, kad jie ten bėgo žiūrėt. Tai kai grįžo, dar šnekėjo, sakė, pakelkit rankas, ar yra dar ten gyvų toj duobėj. Buvo tokių, kad dar kėlė rankas, kurie buvo toj duobėj. Tai šitą (pasakojo) tie, kurie ten buvo. Bet man tai buvo baisu, aš tiesiog labai pergyvenau, aš pasidariau tada žila po tokio įvykio. Mus pripažino, kad lenkai, gal būtų ir mums tekę, bet likom gyvi. Tos kalbos tokios ėjo.

Alicija Žukauskaitė: Tie balsai, kuriuos jūs girdėjot, kas tai buvo – vyrų balsai, moterų balsai, ar vaikų?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Buvo, kad cypimas, o kas ten gali žinot. Minia žmonių gi nemaža. Kitus vežė padvadoj (vežime), tokius jau pagyvenusius arba su mažais vaikais, vežimuose vežėsi su savim vaikus. Riksmas, cypimas buvo girdėt, čia ne juokas, tiek žmonių, minia žmonių.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, juos surinko iš namų ar jie buvo uždaryti kur nors?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Juos surinko, stipresnius, į mokyklos pastatą. Tai toj mokykloj buvo surinkti, o paskui iš ten ėmė juos visus ir varė, vežė ir varė. Tai va ten, būdavo, kas prieina ko nors jiems paduot, buvo tokių drąsių, kad prieina, gi gaila, neša jiems kokio nors maisto, tai, būdavo, gauna dar ir mušt. Neprileido. Tai jie buvo sušaukti (suvaryti) į tą mokyklą. O iš tos mokyklos ėmė juos ir varė, ir vežė. O paskutiniai, - čia buvo paliktas toks daktaras Gabajus ir dar vienas žmogus, kuris gyveno tam name. Ir tas Gabajus turėjo aklą brolių ir seną motiną, senukė jau ji buvo, o brolis buvo aklas. O tas Gabajus buvo gyvenęs Alytuj, jo žmona buvo dantų gydytoja. Tai jų šeima buvo su tuo Kaspersku kaimynystėj, ir ten ateidavo pas jį, bičiulivosi. Jie kažkaip sutarė, kad paliks juos, ir kad ieškotų žmogų... Du vaikai buvo to Gabajaus, ir tas Finkas, kuris buvo, tai jo žmona buvo daktarė čia, Butrimonyse. Ji buvo nuvežta pas ligonius, toji ligonė sirgo šiltine, ir jai įkando blusa. Tai ji pajuto į trečią dieną, kad ji serga, ją išvežė į Kauną, bet ne taip buvo lengva išvežt, kaip dabar su mašinom, tai jau buvo vėlu. Tai ją kai išvežė, Kaunas negalėjo jos išgelbėti, tai ji ir mirė. O tie vaikai jos buvo likę gyvi. Tai sutarė,

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

gavo žmones, tai tuos vaikučius paėmė, išvežė į Vilnių. O tą daktarą, jo žmoną ir tą Finką... Jie išvažiavo į Rūdiškių kaimą, už Rūdiškių penki kilometrai, jie ten buvo, gyveno. O aš su jais buvau susigyvenus. Tas Gabajus kaip vietinis žmogus, daktaras, tai aš su jais buvau susigyvenus, tai jie mane rado. Atėjo moteris iš kaimo, o aš tada buvau išėjus nuo mamos į kaimą, dėlto kad vežė į Vokietiją. Mano dvi seserys buvo išvežtos į Vokietiją. Tai aš buvau išbėgus tarnaut pas ūkininką. Tai manęs namie jau nebuvo, mama buvo menkos sveikatos, bet mama buvo. Tai aš išėjau tarnaut pas ūkininkus. Ir aš tada jiems biškį padėjau. Kai jau buvo ramiau, tai aš ėjau pėsčia penkis kilometrus už Rūdiškių, ir aš jiems, būdavo, nunešu ką nors. Ta moteris labai pergyveno, tuos vaikus atėmė nuo jos. Ten buvo tokia sala, ir ten gyveno žmogus, pas tą žmogų jie buvo apsigyvenę. Apačioj buvo kiaulininkas (kiaulidė), o viršuj toks aukštas (palėpė), ant lentų jie ten buvo. O naktį, būdavo, nulipa, ir eina į tokią pirtelę nakvoti. Jai labai puolė ant nervų (pakriko), ji labai klajot pradėjo, ir pergyveno, nu, ir ją užpuolė utėlės, jai galvą niežėjo. Tai aš, būdavo, nuperku tą vaistų, tos mosties (tepalo), šukas nunešdavau pasiūkuot galvą, paskui tuo užsibaigė. Vilniuj padarė getą, paskui jie iš to geto buvo paleisti, tai jau galima buvo gyventi laisvai (matyt, kalbama apie pokarinį Vilnių).

Alicija Žukauskaitė: Tai čia jau turbūt po to, kai karas baigėsi?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kai karas baigėsi, tai davė laisvę (?..).

Alicija Žukauskaitė: Ponia Domicele, jūs man pasakykite labai trumpai, tie žmonės išsigelbėjo ar žuvo?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Jie išsigelbėjo, tas daktaras buvo likęs. O Finkas labai mokėjo vokiškai kalbėt. Jis išbėgo ir jis pasiekė Ameriką.

Alicija Žukauskaitė: Ponia Domicele, aš labai norėčiau grįžti į Butrimonis. Po visų tų žudynių kas atsitiko su žydiškais namais?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Su žydiškais namais – užėmė kaimo žmonės, suvažiavo. Kai kuriuos išardė, o kiti ir dabar stovi, ir gyvena žmonės.

Alicija Žukauskaitė: O kas atsitiko su žydų daiktai?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kas su daiktai? Kas užėmė, kas norėjo, tas nešė, ėmė ar kaip tenai. O Gabajus, kai buvo likęs, jis jau buvo taip susitaręs, kad kada jau ateis imt (į sušaudymą) motiną ir brolių, tai jis buvo palikęs nuodų. Sakė, kai pabarškins į duris, tai žinokit, kad jus ateis paimt. Jie išgėrė nuodus, tai juos paėmė negyvus, išvežė čia į duobes. O Gabalienė, kai ją vežė į Kazlų Rūdos mišką, jai pasidarė bloga, tai ją ten nužudė, pakeliui, ir kažkur užkasė.

Alicija Žukauskaitė: O ar jums yra tekę būti žudynių vietoj po nužudymo?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kai nužudė, kas norėjo, galėjo nueit pažiūrėt. Kai nuėjau, nieko nebuvo, užkasta ilga duobė ir viskas. Paskui jau pradėjo tvarkyt tenai, kai jau buvo galima. Tai tas Gabajus buvo likęs, jis grįžo po to visko. Čia jo namas buvo, tai jis pats pardavė tą namą žmogui. Ir dabar stovi tas mūras. O jis pats gyveno Vilniuj.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, bažnyčioj, po šitų žudynių, ar kunigas sakė ką nors?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Ką kunigas sakė, kas jį žino... Ką jis galėjo sakyti? Jis nesimaišė į tuos dalykus.

Alicija Žukauskaitė: Ponia Domicele, dar norėjau vieną dalyką paklausti. Jūs sakėt, kad buvo tas seniūnas, kuris aikštėje vyrams sakė, kad jūs dabar eisite duobių kasti. Čia buvo seniūnas ar viršaitis?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Čia buvo viršininkas Kasperskis toksai, miestelio viršininkas. Tai jis pasakė tą įsakymą, kad jūs esate sušaukti žydams duobes kasti, o jei nesutiksite, tai kas jums duobes. Kaip žmonėms liepė, taip jie darė.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar jums teko matyti, kad tas Kasperskis pats varytų žydus ar eitų į jų namus?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Jis gal nevaikščiojo, jis buvo viršininkas, jis turėjo savo žmones. Jis pats tai ten nėjo. Bet atsiranda žmonės, kurie eina.

Alicija Žukauskaitė: Kai atėjo žmonės iš kaimų, apsigyveno tuose žydiškuose namuose, ar matėsi, kad jie geriau pradėjo gyventi, kad gražiau apsirengę vaikšto?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kas juos žino, kas ką turėjo, nuogi nebuvo niekas. O daiktus kas norėjo, tas ėmė, kam tiko, tas ėmė.

Alicija Žukauskaitė: O ar buvo atidaryta kokia nors parduotuvė, kurioje galima buvo nusipirkti tų žydiškų daiktų?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Ne, nežinau... Aš nevaikščiojau prie to pirkimo, aš visą laiką dirbau, man neįdomūs buvo tie daiktai, aš jų neėmiau, ir man jie nereikalingi buvo. Tai paskutinius kai sušaudė ant žydų kapinių, tai čia buvo paskutiniai paimti iš namų. Tai toj duobėj buvo palikta lazda panašiai tokia, kaip kad aš dabar su tokia vaikštau.

Alicija Žukauskaitė: Tai jūs matėt pati tą lazdą?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Aš mačiau pati tą lazdą. Aš gi tada buvau jauna. Tie milicininkai buvo pasilikę vieną žydelkaitę, sakė, kad leis gyventi, bet paskui ir tą nužudė. Tuos senelius, paskutiniai, kurie buvo pasilikę, tai jie buvo nužudyti ant šitų žydų kapinių. Tai buvo paskutiniai nužudyti. Ne aš viena, nuėjom pažiūrėt. Žmones sušaukė, iškasė tą duobę. Tai buvo palikta lazda, įkišta į tą duobę.

Alicija Žukauskaitė: Dar norėjau paklausti vieną dalyką. Kai buvo tas didysis šaudymas, kai jūs girdėjote balsus, kiek laiko maždaug truko tas šaudymas, kiek galėjo trukti?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kai sušaudė toj didelėj duobėj, tai ilgai netruko tas šaudymas. Kas jį žino, kiek truko. Bet girdėti buvo tas triukšmas, tas spiegimas...

Alicija Žukauskaitė: Suprantu, bet ar tai galėjo būti pusę dienos, ar visą dieną?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Čia buvo dienos metu, į vakarą varė ir greit sušaudė juos.

Alicija Žukauskaitė: Tai jūs, ponija, čia pasakojate apie paskutinius žydėlius ar apie tą pagrindinį šaudymą?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Tai čia jūs kai klausiate, tai čia jau paskutinius sušaudė jau po to. Masiškai tai anksčiau buvo, o čia buvo keli palikti, tai tuos sušaudė paskutinius.

Alicija Žukauskaitė: O tuos, kuriuos masiškai šaudė, kiek laiko tai užtruko?

Domicelė Kirilova-Kurlavičienė: Kas jį žino... Vežė pirmiausia į Alytų. Kai vežė, tai sakė, kad veža darbams. Paskui paaiškėjo, kad nuveža ne darbams, o į duobes. Alytų buvo duobės. Paskui surinko masiškai, mokyklos salėj patalpino, o iš ten varė čia gatve (tuos), kurie stiprūs buvo, vyrai, bernaičiai. O tas moteris su vaikais vežė su vežimais.